

# EDINOST

Izjava vsak dan, udi ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nepriljubljena pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik: Štefan Godina. — Lastnik konsorsij lista: Edinost. — Tisk: tiskarna Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L 18.— in celo leto L 38.—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotnik. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabilja po 40 stot.; oglasi denarnih zavodov po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1.—. Oglase sprejema inšertni oddelček Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inšertni oddelček se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

## Mirovna konferenca.

Svet četvorice.

PARIZ, 25. Svet četvorice se je v svoji današnji dopoldanski seji bavil iznova s potopitvijo nemškega brodogradnje, ne da bi bil storil kak sklep, ker še ni znan izid preiskave, ki so jo uvedle angleške oblasti.

Podpis mirovne pogodbe z Nemčijo šele v soboto.

PARIZ, 25. Ne ve se še, kdaj se bo vršila ceremonija podpisa mirovne pogodbe z Nemčijo. Nemško odposlanstvo še ni sestavljeno, toda smatra se, da četvorica, če se nemško odposlanstvo ne sestavi danes, pozove von Haniela, da brez vsakega nadaljnjega odlašanja sporoči sestavo odposlanstva in čas njegovega prihoda. Podpis pogodbe se ne bo mogel izvršiti pred petkom popoldne; najverjetneje pa, da je podpis pogodbe šele v soboto. Število 400 vabil se je porazdelilo tako, da jih pride na francosko, angleško, ameriško in italijansko odposlanstvo vsako po 60, na japonsko 30, ostanek pa na male vlasti.

Prihod nemškega odposlanstva neznan.

VERSAILLES, 25. Dutasta se je informiral pri Hanielu o prihodu nemškega odposlanstva. Haniel je odgovoril, da nima nikakršnega obvestila s strani nemške vlade. Vedel je samo, da je kabinet odpotoval v Berlin.

Dve grozljivi noti Nemčiji.

PARIZ, 25. Svet četvorice je na svoji popoldanski seji sklenil, da pošlje predsedniku nemške delegacije v Versailles dve noti. Prva se bavi z nemškimi spletkami v Poljski, naslanja se na nemško brzojavko, ki jo je Poljska zaplenila, a druga se bavi s potopitvijo nemških ladij v Schapellowu. Zavezniki javljajo, da bodo zahtevali odškodnino, in naglašajo, da kaže ta čin v času, ko Nemčija zahteva pripustitev k Zvezi narodov, način, kako misli Nemčija sodelovati z drugimi narodi in izvršiti mirovno pogodbo.

Strah pred Nemčijo.

PARIZ, 25. Clemenceau je izjavil, da vlada smatra, naj se izvrši obnovitev senata, zbornice in vseh volilnih skupčin šele proti koncu septembra. Izrazil je željo, da se vojska čim prej demobilizira, toda, kar se tega tiče, se morajo upoštevati nameni nemškega naroda, ki silijo, da ostane pod orožjem precejšnja sila; mora se namreč zagotoviti točna izvršitev mirovnih pogojev, posebno izpraznitev Poljske, kateri se, kakor se zdi, Nemci ne bi radi podrgli. Clemenceau je tudi izjavil, da bo treba nekaj mesecev, dokler se sklene mir z Bolgarsko in Turčijo.

Sporazum s Turčijo nemožno.

PARIZ, 26. Turško odposlanstvo je predsmotno predložilo dolgo noto o svojih zahtevah, ki temelje na sedanjem teritorialnem stanju. Pripravljen je Turčija dovoliti koncesije v Siriji in se pogajati z Angleško glede definitivne uredbe Egipta in Cipra. Tukajšnji listi poudarjajo, da je na podlagi takih turških zahtev nemožno gojiti med Turčijo in zavezniki.

Wilsonova soproga in hči pri podpisu pogodbe.

PARIZ, 25. Wilson je izrazil željo, da bi prisostvovali podpisu mirovne pogodbe z Nemčijo, tudi njegova soproga kot njegova tajnica, in gospodična Wilsonova. Clemenceau je ugodil tej želji.

Nemčija napade Poljsko?

PARIZ, 25. Poljsko vrhovno poveljništvo je poslalo Clemenceauju naslednji nemški službeni brzojavo, ki ga je zaplenilo v Sleziji: »Poznanj, 21. VI. Vlada podpiše, toda vkljub temu proglasi Horsing za Slezijo, zahodno in vzhodno Prusijo vojno proti vzhodu. Vlada se bo službeno uprila, v resnici bo pa vojno podpirala z vsemi sredstvi.« Horsing je višji pruski komisar za Slezijo in Wig za vzhodno in zahodno Prusijo. Poljsko vrhovno poveljništvo naznanja, da obstoji velika možnost, da bodo nemška izjavila in tlačenja poljskega prebivalstva končno vendar izvala nered, ki jih bo Nemčija javno zanikala, a v resnici z vsemi sredstvi podpirala. Da nas pripravijo na ta rezultat, so Nemci javili iz Versailles, da se zdi, vkljub vsem njihovim pomirjevalnim naporom, da je meščanska vojna neizogibna. Resnica pa je, da se Nemci pripravljajo od prvega trenutka, da prekrše mirovne pogoje v vsej pruski Poljski.

Sklicanje narodne skupščine.

BASEL, 26. Z Dunaja se poroča: Narodna skupščina je sklicana na 2. julija.

IZ POLJSKE.

LONDON, 25. »Times« poroča iz Varšave: Na Poljskem se s strahom pričakuje mirovni podpis. Zastoj je skrivati razburjenje vlade v pričakovanju dogodkov, ki jih povzro-

jo mori neko pritahevanje razburjenje. Približavši se k odprtemu oknu, je gledala v modro daljino, v kateri se je dvigala kupola sv. Petra kot srebrn okovana tija.

Treba mi miru; zato sem prišla nepozvana k vam... Rekla sem vam, da sem čula zvok vaših goš... spominjale so me marsičev, kar je tlelo v meni. Zatelela sem, da bi okusila enkrat, kaj pomenja slava brez krinke hlinjenih čustev, brez strasti, ki je ne občutim, ki jo mrzim. Hotela sem zediniti svoj glas s strunami brezimnih goš! In sedaj — odločite!

Rekli to je pristopila k glasovirju in je začela nemarno prebirati po razsutih notah. Nastal je kratek molk v sobi.

Prosimo vas — — — — — samo eno pesmico — je šepnil on. Slekla je rokavice in zaigrala strastno kratek preljud.

Kaj naj pojem?... je vprašala Bianca zamišljeno. Ivan ni odgovoril. Naslonil se je na steno ravno nasproti nji, prekrizal roki in jo gledal mirno, hladno.

Bianca se je zdržila in za hip začela svirati.

Čula je zadnji zvok daljnih zvonov, ki se je razlegel in izginil v vrtini zimskega dne.

Bianca je govorila naglo, presekano, kakor da

(Dolje.)

IZ FRANCIE.

Francoska zbornica zahteva vojaška jamstva. PARIZ, 25. Parlamentarne zbornice skupine so izvolile 60 članov za mirovno komisijo. Vsi izvolenci so naglašali potrebo jamstva, s finančnega, gospodarskega in vojaškega stališča, in potrebo strogega nadzora obojestrane. Nemčija bi se ne smela pripustiti v Zvezo narodov, preden ne bo gotovo, da ne bo ogrožala miru. Velika večina komisije je za izpremembo pogodbe. Socialisti so proti.

IZ NEMCIJE.

Erzbergerja bi baje hoteli obesiti. CURIH, 25. V Hamburgu in Magongi je proglašeno vojno stanje. V Magongi so bili voditelji neodvisnežev aretirani. Poročevalec lista »Frankfurter Zeitung« iz Weimara poroča, da so v pondeljek zvečer iskale vojaške skupine weimarske garnizije povsod ministra Erzbergerja, da bi ga obesili, ker ga smatrajo za največjega propagatorja za podpis mirovne pogodbe.

IZ NEMŠKE AVSTRIJE.

Nemška Avstrija hoče vstopiti v Zvezo narodov. BASEL, 26. Z Dunaja se poroča: Brzojavka iz St. Germaina pravi, da je kancelar dr. Renner izročil predsedniku mirovne konference noto, ki se nanaša na Zvezo narodov. V noti se pravi, da je revolucija v Nemški Avstriji uvedla popolno demokracijo. Cislitvanski narodi so tedaj, ko je izbruhnila vojna ustanovili zvezo narodov; sedaj je storila Wilsonova ideja, da je ta zveza nepopolna. Bili smo pa presenečeni, ko smo videli, da smo izključeni iz Zveze narodov. Nemškoavstrijska republika ni dala nikdar pričke, da bi se moglo dvomiti o njenih političnih smotih, z druge strani pa je rešitev vseh vprašanih, ki so odvisni od likvidacije monarhije, nemogoča brez sodelovanja Zveze narodov. Nemška Avstrija predlaga mirovni konferenci svoje predloge, ki jih je sestavil profesor dr. Lammasch in prosi za vstop v Zvezo narodov.

Pripomba uredništva: Imeli smo že ponovno priliko, da smo poudarjali, kako odposlanstvo Nemške Avstrije na mirovni konferenci naravnost potrjuje zgodovinska dejstva, da bi tako zvalilo z ramen avstrijskih Nemcev vsaj kolikorotko odgovornost za vojne grozote, katere so »zakrivali« oni prav tako, kakor njihovi bratje v rajhu. Tako potrjevanje zgodovinskih dejstev, tako zgodovinsko laž je zagrešil državni kancelar Nemške Avstrije tudi v tej noti. Kdaj pa se je ustvarjala v Avstriji zveza narodov s sodelovanjem Nemcev? Ali misli Renner, da smo že pozabili, kar se je zgodilo v Avstriji par let pred izbruhom svetovne vojne, ali še celo ono, kar se je dogajalo tik pred nje izbruhom in ob njenem izbruhu? Kateri bil avstrijski narod bi neki moment v petih letih pozabil, kar se je zgodilo avstrijskim narodom pod najosvrženejšo med vsemi avstrijskimi vladami, kar jih je bilo kdaj, pod vladjo grofa Štirgajha, ki ni poznala v Avstriji drugega naroda kot nemškega in v kvečjemu le od časa do časa z raznimi koncesijami plačavane poljske šlahite! In v tistih časih da so avstrijski narodi ustanovili zvezo med seboj? Morda celo po pobudi s strani Nemcev in z njihovo pomočjo, tako da bi se sedaj isti avstrijski Nemci celo še lahko sklicevali na to in na podlagi tedanje svoje spravičnosti zahtevali sprejem v Zvezo narodov! Tako nesramne laži, kakor je ta, pač še ni izrekli nikdar noben državnik. Da, iskali so zvezo med seboj tudi nemški avstrijski narodi, toda ne zvezo z Nemci, temveč z njimi, da si ohranijo svoje življenje, kajti vse dejanje in nehanje avstrijskih Nemcev je s pomočjo Stürgkhove vlade prokleto spominjala slo na to, da zatre, ugonobni, uniči vse, kar ni bilo nemškega. To in edino to je resnica; a sedaj bi se vse do zadnjega enako krivotalno nemška volčja zver kar čez noč rada izpremenila v krotko ovčico, ki ne le da ni nikomur storila nič žalega, temveč je bila menda celo še revica preganjana zaradi svoje krotosti in dobrote, tako da zasluži sedaj, da bi jo pomilovali in božali. Le škoda, da se zgodovinska resnica ne more izpremeniti in da je danes ne samo v bivših avstrijskih deželah, temveč tudi v širšem svetu še dovolj ljudi, ki pred petimi leti niso živeli z zavezanimi očmi in zamašenimi ušesi ter tako vedno, kako so se vodili avstrijski Nemci pred izbruhom vojne in ob njenem izbruhu napram ostalim, nemenskim narodom v Avstriji. Tedanjšega njihovega divjanja ne zbrisje iz zgodovine niti naklebečela laž, četudi jo izreka na najvšečnejši način v svoji noti predsedniku mirovne konference sam državni kancelar sedanje Nemške Avstrije. S takim ključem si Nemška Avstrija pač ne bo odprala vrat v Zvezo — poštenih narodov!

Sklicanje narodne skupščine.

BASEL, 26. Z Dunaja se poroča: Narodna skupščina je sklicana na 2. julija.

IZ POLJSKE.

LONDON, 25. »Times« poroča iz Varšave: Na Poljskem se s strahom pričakuje mirovni podpis. Zastoj je skrivati razburjenje vlade v pričakovanju dogodkov, ki jih povzro-

jo mori neko pritahevanje razburjenje. Približavši se k odprtemu oknu, je gledala v modro daljino, v kateri se je dvigala kupola sv. Petra kot srebrn okovana tija.

Treba mi miru; zato sem prišla nepozvana k vam... Rekla sem vam, da sem čula zvok vaših goš... spominjale so me marsičev, kar je tlelo v meni. Zatelela sem, da bi okusila enkrat, kaj pomenja slava brez krinke hlinjenih čustev, brez strasti, ki je ne občutim, ki jo mrzim. Hotela sem zediniti svoj glas s strunami brezimnih goš! In sedaj — odločite!

Rekli to je pristopila k glasovirju in je začela nemarno prebirati po razsutih notah. Nastal je kratek molk v sobi.

Prosimo vas — — — — — samo eno pesmico — je šepnil on. Slekla je rokavice in zaigrala strastno kratek preljud.

Kaj naj pojem?... je vprašala Bianca zamišljeno. Ivan ni odgovoril. Naslonil se je na steno ravno nasproti nji, prekrizal roki in jo gledal mirno, hladno.

Bianca se je zdržila in za hip začela svirati.

Čula je zadnji zvok daljnih zvonov, ki se je razlegel in izginil v vrtini zimskega dne.

Bianca je govorila naglo, presekano, kakor da

(Dolje.)

či mirovni podpis. V vzhodni Prusiji in Zgornji Sleziji je zbranih tisoče prostovoljcev po krajih, ki bi po mirovni pogodbi pripadli Poljski. Ti da so odločeni da s orožjem v roki preprečijo izpremembo starih nemških meja. Nemci upajo, da jim ta pretveza dovoli uporabo sile proti Poljakom.

IZ MADŽARSKE.

Madžarska vlada sprejema Fochove pogoje. DUNAJ, 25. Na noto poveljnika čehoslovških čet, generala Petheja, madžarski sovjetski vladi je poveljnik madžarskih boljševikov čet, general Böhm, odgovoril z naslednjo brzojavko: »Po navodilih svoje vlade izjavljam, da sem pripravljen izpolniti pogoje, naznanjene mi po generalu Fochu. Da pokazem svojo pripravljenost, ustavim operacije do določenega roka in prosim, da se stori isto s strani poveljnika čehoslovške vojske. Sklicujoč se na noto gospoda Clemenceauja madžarski vladi od 13. t. m., prosim, da pošlete svoje zastopnike, da se izvedejo one izpremembe ali poprave meje, ki se morajo storiti v smislu, kakor hoče ententa. Končno prosim vlado, da mi sporočite, kaka jamstva nam nudite glede umeknitve romunskih čet iz omejenih, omejenih v Clemenceaujevih notah, in glede odškodnine za škodo, ki je bila povzročena v onih krajih. Da se pride na čisto v tem pogledu je tem potrebnejše, ker so romunskie čete v noči 1. t. m. spustile v zrak neki most čez Tiso in tako povzročile zelo veliko gmožnost škodo. Podpisan: Böhm, vrhovni poveljnik.«

Rusi in Nemci v madžarski boljševiški vojski.

REKA, 26. »Rije« poroča iz Bukarešte: Segodnja madžarska vlada poroča, da so v boljševiški vojski na Ogrskem Madžari v največjašnji manjšini. Glavni del vojske tvore bivši ruski vojni ujetniki in nemški volaki bivše Mackenseneve armade.

Vsa Sedmograška vojno ozemlje.

REKA, 26. »Rije« objavlja brzojavko iz Bukarešte, v kateri se pravi, da je z ozirom na predvideno ofenzivo madžarske boljševiške vojske poveljnik romunskih čet proglasil vso Sedmograško za vojno ozemlje.

IZ JUGOSLAVIJE.

Gospodarski odnosi med Jugoslavijo in Čehoslovasko.

REKA, 26. »Rije« poroča iz Praga, da je poseben odtok čehoslovškega narodnega predstavnika razpravljati o bodočih gospodarskih odnosih čehoslovške republike z državo SHS. Sklenilo se je, da se pri vladi ustanovi poseben odtok, ki bo v neposrednem trajnem stiku s čehoslovskimi konzuli in jugoslovanskimi trgovskimi krogi.

Ustava države SHS.

REKA, 26. »Gazeta di Venezia.« Nova ustava, ki se hoče dati tročnemu narodu, je nad vse demokratska in je vredna, da jo posnamemo. Načrt je razdeljen v enajst poglavij s 123 paragrafi. Prvi del obsega običajne določbe o državi obliki Jugoslavije, o vladarski hiši, grbu in zastavi ter samoupravi občin, okrožij in dežel.

Drugi del se tiče državljanstva in pravic. Vsi državljani so enaki pred zakonom in odpravljeni so vsi plemiški naslovi. Odpravljena je smrtna kazen za politične zločine, izvenzli zločinske napade na kralja in člane kraljeve hiše. Hlisa pravica je neprekršljiva in lastnina nedotakljiva. Določa se razveljavljanje zaplembe imetja zaradi političnih zločinov, brezpozvolna svoboda bogocastja in svoboda pouka. Vsa državljan ima pravico, da v okviru zakona svobodno izraža svoje mnenje v besedi, tisku ali sliki. Tisk je svoboden. Cenzura je odpravljena in ravno tako tudi varščina in vsa druga druga ovira, ki bi mogla ovirati svobodno izražanje čustev. Za izdajanje časopisov ni treba prošnje za dovoljenje oblasti. Pisemska in brozovna tajnost je absolutna, pravica štafjanja je svobodna.

Tretji del se nanaša na državne oblasti, četrti pa na kralja, ki sporazumno z državnim zborom sklepa mirovne pogodbe. Kralj ima pravico sklicati zvezo, toda mora vprašati državni zbor za odobrenje. Ko zasede prestol, mora kralj prisesti državnemu zboru. Drugi paragrafi se nanašajo na nasledstvo, kraljevo neodobnost, regentstvo. Peti del govori o narodnem predstavitelstvu, začasno narodno skupščino in ustavodajno. Ustavodajna skupščina izvoli poslance, izvoljeni na podlagi splošne, enake, tajne in proporcionalne volilne pravice. Na vsakih 50.000 državljanov prihalja en poslanec. Ustavodajna skupščina se mora sklicati vsaj enkrat na leto.

Poročevalec dostavlja: Sprejetju te ustave se odločno upira narodni klub, ki obsega starčevičansko stranko prava, klub neodvisnikov in demokratske disidentov, kateri so odločno proti temu, da bi se ustava razpravljala in sprejela v sedanjih narodni skupščini, temveč v ustavodajni skupščini, katere naj bi se izvolila čim prej. Srbske stranke in pa hrvaška centralistična demokratska stranka (jugoslovanska demokratska stranka) pa hočejo na vsak način da sedanja skupščina sprejme ustavo in da ustavodajna skupščina, izvoljena po tej ustavi, izdela končno veljavno ustavo. Pričakujejo se burne seje, kakor bodo tudi one, v katerih se bo razpravljala agrarna reforma.

zvočnem odmevu je našla akord na glasovirju in — je zapela:

Ave Maria! — Ta molitev vseh trpinov je napolnila tesno sobo z zvokom, ki se ga redko čuje na zemlji. Bianca je razkrivala goslarju veliko umetnico, ali ne s posemom, niti čarom boginje. — Vroči, divni ji glas je vzkliknil v večnem klicu umišljenja. Bianca Rivelli se mu je pojavila v mistični ekstazi, v odsevu modrega vzhoda, ki se je raztezal nad večnim mestom, v harmoniji vetra in zvonov, ki so se razlegali proti Campagni. Bianca je bila glas Rima.

Kdo bi vedel, kaj se je godilo v duši Ivana Orloviča?... Zenica mu je potemnela in se uprla v ta kakor da se mu odpirajo še ne videna obzorja. Čutil se je obnemogel in uničen. Njen glas je raztopil ledeno skorjo otroške naravi. Vroči dihi življenja in vshičenja mu je razpočil dušo kot vejo ozblega jorgovana (spanjskega bezga). Po žilah mu je strujil vihar, a iz oči mu je kanila solza, goreča in sladka kot brezimna bol, ki ga je stislila okolo srca.

(Dolje.)

Jugoslovanski ugovori proti obnovitvi srbsko-italijanske trgovinske pogodbe.

REKA, 26. »Abbazione.« Zagrebški »Obzor« objavlja interpelacijo, ki jo je v belgradski skupščini vložil poslanec Paskjević na ministra za obrt in trgovino zaradi podaljšanja srbsko-italijanske trgovinske pogodbe, katero je, kakor se ve, povzročilo toliko hrupa v drugih jugoslovanskih deželah in izzvalo ugovore jugoslovanskega časa. V interpelaciji se zahteva od vlade pojasnilo o obvojitvi pogodbe. Poleg tega se vprašuje tudi, ali je vlada pripravljena razveljaviti pogodbo, dokler ne bodo končno veljavno urejeni odnosi med Italijo in Jugoslavijo.

Zlato v Hercegovini.

REKA, 26. Nekli oseki list poroča, da je prejel vest, da so v bližini Mostarja našli zlato. Vlada si je že zagotovila pravico izkoriščanja rudnika.

IZ ITALIJE.

Izjave Tiltona v senatu o programu italijanske delegacije v Parizu.

RIM, 25. Seja senata se je začela ob 15. uri. Predsednik ministrskega sveta Nitti je sporočil demisijsko prejšnjega ministrstva in ustanovitev novega, ki mu predseduje on. Potem je izjavil: Na dnevnem redu je le zgolj administrativna točka: načrt zakona, ki ga je že sprejela poslanska zbornica, proračunski provizori za mesec julij, je bil prišil vladi, da je hitro sklical senat. Z ozirom na kratk čas ne moremo danes razložiti vam svojega programa, tem manj pa predložiti vam odredbe, ki jih bo predložili. V malo dneh, ko bo imela vlada časa, da pripravi potrebna dela, boste obe zbornici sklicali in tedaj zaprosimo razsežne razprave in politične sodbe. Nijam torej dostaviti nobene besede, kajti vlada ne zahteva nikake politične izjave; želim le sporočiti senatu, da je delegacija, ki predstavlja Italijo v Parizu, sestavljena takole: senatorji Tommaso Tiltoni, Guglielmo Marconi, Vittorio Scialoja in Maggiorino Ferraris in poslanec Silvio Crespi. Naša delegacija odnaša s seboj naše čustvovanje, naše zaupanje. Potrebno je, da naši prijatelji in zavezniki čujejo, da ima vsa Italija isto vero in isto misel. V notranjem nas morejo ločiti tradicije, interesi in navzkrižja, ali ena suverena ideja nadvladuje nas vse: domovina.

Nato je zaključil minister Schanzer predložil načrte zakona o začasnem proračunu do 31. julija 1919. in o dohodkih in izdatkih za izseljevanje.

Nato se je oglašil za besedo Tiltoni, minister za vnanje stvari.

Spoštovani tovariši! Vaši delegaciji na mirovni konferenci nedostajajo — ker mora pospešiti svoj odhod v Pariz — materialnega časa, da bi se pogrejala vršiti razsežne razprave v obeh zbornicah. Tako razpravo, ki bi se bila morala že vršiti po Orlandovem povratku, je preprečila sedajšnja kriza. Nič ni bilo torej rečenega o sedanjem stanju pogajanj, niti ne o njih bodočem razvoju. Mi pa ne moremo odgovoriti molče, ko parlament in dežela že več mesecev zahtevata z narajočajo neustojnost pripojenosti njihovi aspiraciji in uresničenja namenov vojne, ki so si jih druge države že zagotovile. Za nas ostaja še vse negotovo in dvomljivo ter se vprašujemo, koliko časa naj še trajata ta bolesta negotovost in to živce ubijajoče pričakovanje. In čutimo se dolžni, da vam v nekaj minutah damo odgovora na upravičena vprašanja parlamenta in dežele, katerih podpora, vzvišena nad vse te komandirje in strankarske boje, je nezgledno potrebna vaši delegaciji za rešitev njene velike naloge.

Ce bi si mogli v inozemstvu domnevati le za trenutek, da ni ves narod z nami, ko se mi z vredno odločnostjo lotevamo odločne obrambe narodnih aspiracij in interesov, bi naše delovanje že v naprej izgubilo na vrednosti, bi bilo usodno obsojeno v neupodnost. Stanje stvari mi je razložil Orlando v dolgem prijateljskem razgovoru, ki sem ga imel z njim. Mislim, da morem na kratko resumirati položaj s sledečimi besedami: Meja z avstrijsko republiko je določena kakor smo hoteli mi. Kar se tiče Jadrana vsled položaja, ustvarjenega po Wilsonovi poslanici in obrazloženega parlamentu po Orlando, je bil ponesrečen poizkus s Tardieujevim kompromisom, katerega dogodki so znani vsem v glavnih črtah. Ta formula, kakor še druge formule poravnave, naj bi služila v namen, da bi došli do sporazuma, ki bi bil, poleg naših zaveznikov, pogodbi tudi Wilsonu, pri čemer smo s svoje strani vztrajali na londonski pogodbi, ki je Wilson ne priznava, a jo zavezniki priznavajo v celoti, to je: s klavzulo, da se Reka prisloži Hrvaški.

Izvešči londonsko pogodbo ni bilo nobene odločitve glede Albanije. V resnici pa zaseda Srbija severni del Albanije, a v Mali Aziji je prišla grška okupacija Smirne, ki je bila obljubljena nam v dogovoru v San Giovanni di Moriana. V Afriki nam nudite Anglija in Francija za nemške kolonije, izročene njima v soglasju z italijanskimi delegati, kompenzacije, ki jih jaz, ne da bi se spuščal v podrobnosti, smatram načeloma zadovoljive, kolikor se tiče Anglije, dočim sodim, da bi se morale one, ki jih dovoljuje Francija povečati.

Naš položaj je torej danes manj ugoden, nego je bil na začetku pogajanj; dočim so italijanski delegati v Evropi, Aziji in Afriki že privolili v to, kar ste zahtevali Anglija in Francija, niste dve vlasti privolili v to, kar zahtevamo mi. Če bi ta položaj trajal dalje, bi imela Francija in Anglija svoj mir, bi mogli izvesti razorožitev svojih vojsk, začeti z zdraviljenjem ran svojega gospodarstva, začeti s svojimi financ, ter začeti z obnavljanjem domov, dočim ne bi bilo to dano nam, ker ne bi imeli še svojega mira.

Jaz pripovedujem le in ne sodim. Zgodovina uveljavlja v svojem času svoje pravice, ali vi nas vprašujete: na kaj nam kaže, da se dovedejo pogajanja do zaključka? Predvsem poudarjamo pravičnost naše stvari, ki jo bomo branili z odločnostjo in veštrajnostjo in stvarno in prav razumevamo skupnost interesov z našimi zavezniki, ki morajo, po naši sodbi, upoštevati prijetelstvo Italije, kakor cenimo mi njihovo prijetelstvo. To je ravno temeljna točka, kajti le v tem slučaju bomo mogli mi izdatno uveljaviti resnično, veliko podlago naše pravice, proti kateri se zastoni upirajo dlakoperna tolmakača pogodb; ta podlaga so naše ogromne žrtve, ki smo jih pretrpeli, potrošeno bogastvo, in kri ene cele naše generacije, prelita za skupno stvar. Zahteva to naša pravica, zahtevajo naši slavni mrtvi, naši vredni pohabljeni. Poudarjamo to z jakostjo in zaupanjem, preden povijemo to čas v megle pozabnosti.

Na vsak način, spoštovani kolegi, naša mislija ne bo dolga, kajti vemo, da čas obrablja mnoge stvari, in med temi tudi ugled. Ali naj bo že uspeh našega dela, ki se ga lotevamo z vznesenim čustvom patriotizma in samozatajevanja, kakršenkoli, povemo po povratku deželi vso resnico, da bo naša počena o položaju, ki ga

(Dolje.)

je pripravil Italiji novi evropski red. Vnanja politika mora biti odsej politika narodov. O dobi tajnosti in konvencionalnih formul, dobi narodov, ki s jih brez njihove vednosti vezali v zveze in vojne, se more reči, da je končno odpravljena v sodbodnih državah.

Ako naj narodi slede mednarodni politiki vlad, morajo predvsem to politiko poznati in razumevati, da ta svoj nazor takoj porabi praktično, in smatrajo, da ne more več dolgo trajati, da italijanski narod izpozna londonsko pogodbo, edino za katero je doznal po propagandi ruske revolucije in indiskreciji listov, izjavljam, da bom zahteval od zaveznikov privolitve, da londonsko priobčim parlamentu. Sedaj bi moral obrazložiti program s katerim pojdem na konferenco, ali, vi ga že poznate, obrazložil sem ga razsežno v govorih, ki sem jih izustil tekom vojne v katerih sem posebno iztical točke, ki jim dežela — kakor se mi je zdelo — ni obračala dovolj pozornosti. S tem programom soglašajo popolnoma moji odlični tovariši v delegaciji, od katerih pripada, poleg mene, trojica tih visokih zbornikov. Ta program ima svoje jedro v mojem govoru v Nizzi v februarju 1916, v katerem sem energično naglašal, da morajo biti naše aspiracije in naši interesi veljavno zagotovljeni poprej, nego konča vojna. Tedaj sem sem se izrazil takole: Gotovo je, da je kri, prelita na bojnih poljih, mogočna vez za edinstvo med narodi, ali, ako naj bodo taka edinstva trajna, je potrebno, da bodo imeli tudi v bodočnosti vsikdar zavest, da je njihova stvar skupna.

Z eno besedo: sposobnost in blistrst državnikov morate v pravem času zagotoviti soglasje in harmonijo interesov. In enega svojih zadnjih govorov v senatu — ko sem naglašal, da se italijanski Reki ne more odrekati pravica samoodločbe — sem zaključil: Ne bi mogli smatrati zadovoljivega takega mira, ki nam ne bi dal možnosti pravičnih trgovinskih pogodb, ki nam ne bi zagotovil ob pravičnih pogojih preskrbe s sirovini, ki ne bi ščitil našega izseljevanja, ki nam ne bi zagotovil naše pozicije na Jadranu in Sredozemskem morju, ki ne bi nam dal elementov, potrebnih, da bodo živele naše kolonije in da se bo

lovanje diplomata v Londonu in Parizu, kjer so mu dali izprave, da je pravi Italijan od nog do glave. Ali, ni bil, da je sodbno o Italijanstvu niso v prvi vrsti poklicani Francozi in Angličani, ampak — Italijani. Sklicevali se je tudi na razne svoje govore tekom vojne, čemur bi bilo pomembno, da je pač znana stvar, da ljudje drugače govorijo, kadar niso ministri, in zopet drugače, kadar so člani, ki je muzika približno ista, je pa vsaj ton vendar različen.

Gospod Tittoni je zatrijal le na sploh, da bo delegacija najenergičnejše in vztrajno branila interese dežele in naroda, a je obenem naglašal, da je v ta namen potrebno tesno prijateljstvo z zavezniki, o katerih da je prepričan, da znajo ceniti prijateljstvo Italije! Par minut poprej pa je težil, kako je Italija pritrčila vsemu, kar ste zahtevali Francija in Anglija, dočim te vlasti še niste pritrčile temu, kar zahteva Italija! Ali ni tu precej občutno navzkrižje med enim poudarjanjem in drugim? Na koncu svojega govora je zaključil Tittoni: Italijani, vsikdar Italijani in nad vse Italijani — tej besedi je program italijanske delegacije v Parizu!

Oprostiti — to ni nikak program. To je pač izliv lepih, vzvišenih čednosti: plantete! Ljubomozni do naroda in nepremične vdanosti do domovine; ali nazori, kako, s kakimi sredstvi in po kakih poteh naj se uveljavljajo te lepe čednosti, morejo biti zelo različni. Tudi Sonnino bi gotovo in upravičeno protestiral, če bi mu hotel kdo očitati brezbriznost, ali celo nezvestost do italijanstva; in vendar je nastala potreba, da je Sonnino nadomestil Tittoni! Kaj pomenja to?!

Brezpogojno pa moramo pritrjevati Tittonijevi izjavi, da je doba tajnih pogodb minila, da mora biti vnanja politika — politika narodov! Temu svojemu uverjenju hoče tudi dati praktično aplikacijo s tem, da londonsko pogodbo priobči parlamentu.

Vse lepo; menili bi pa, da bi bilo tu na mestu, da je izrekel besedo, kako on sodi o veljavnosti te pogodbe kot — tajnega dogovora? Potrebno bi bilo to bolj, ker je zadnje čase govorilo vse časopise, da tudi med Orlandom in Sonninom ni bilo pravega soglasja glede londonskega pakta.

Klasičen pa je bil Tittoni v svoji izjavi o reškem vprašanju. Reklamiral je za italijansko Reko pravico samoodločbe. Namesto pa da bi bil kaj povedal, kdaj in v kakih oblikah naj se izvrši ta pravica, je hitro to vprašanje skril za kuliso gospodarskih potreb in zahteve Italije.

Govoril je o poziciji, ki jo mora Italija zahtevati na Jadranu in v Sredozemskem morju. Ali tudi tu ni bilo v njegovih izjavah dovolj jasnosti in določenosti. Rekel je sicer lepe in pametne stvari v pogledu stremljenja gospodarske naravi: trgovinske pogodbe, zaščita izseljevanja, preskrba s surovinami, pomoč za razvoj kolonij itd. Ali: »pozicija« — to je zelo relativen pojem, ker je mogoče odvisno od tega, kako sodi kdo: kolike razsežnosti naj bodo podlage za to pozicijo? Saj je ravno v tem vprašanju postane ogromnega navzkrižja ob vprašanju Jadrana! Mari ne?!

Kakor vidimo, je mnogo vrzeli v izjavah ministra Tittonija. Največji nedostatek tega programnega govora pa je, da ne prinaša — program!

## Domače vesti.

**Odborova seja Političnega društva »Edinost«** se bo vršila danes, 27. t. m. ob 46 v društveni sobi, ulica Sv. Frančiška 20, I. nadstropje. Vabim gg. odbornike in namestnike in posebno tudi gg. občinske svetovalce, da se je udeležijo v polnem številu. — Predsednik.

**Nov brzojavak med Trstom in Dunajem.** Danes, 27. t. m., prispel ob 10:59 prvi brzojavak v Dunaj v Trst preko Ljubljane. Iz Trsta pa odide proti Dunaju brzojavak danes ob 19:45 tudi preko Ljubljane. Ta dva brzojavaka bosta odšli vsak dan. Vest posnemamo po »Nazione«, ki pa pripominja, da stvar še ni popolnoma gotova.

**Odločitev poštne urada 5 na trgu Venezia.** Od 1. julija dalje bo zopet redno posloval poštni urad Trst 5 na trgu Venezia (prej p. Giuseppeina) in sicer za navadna, priporočena, denarna pisma, zavojne in denarne nakaznice ter brzojavne pošiljke.

**Izredno podpora** je nakazalo italijansko vrhovno poveljstvo Antoniju Grabarju v Poreču, vodovi po mornarju bivše avstro-ogrške vojne mornarice, Antonu Grabarju, ki je bil ustreljen po Avstrijski kot početnik mornarske vstaje v Kotoru meseca februarja leta 1918. — Mornarska vstaja v Kotoru je pač dobro znana, saj je bilo zaradi nje obtoženih več sto slovenskih, predvsem jugoslovanskih mornarjev, in večje število tudi ustreljenih. Med njimi se je nahajal tudi Anton Grabar.

**Jutri, v soboto,** se bo vršila v veliki dvorani Narodnega doma javna glasbena produkcija gojenec naše Glasbene Matice. Sedeli so v pred-prodajni v soboto od 9 do 12 in od 15 do 18 pri blagajni v veži Narodnega doma.

**Cene govejume in telečjume mesa.** Mestni magistrat določa od 28. t. m. dalje naslednje najvišje cene: govedina: prednji del s priklado L 6'80 kg, zadnji del s priklado L 8'— kg, pljučna pečenka L 9'— kg; telečina: stegno, pleče in karé L 9'60, drugi deli L 7'60.

**Otroci otroškega vrta pri Sv. Jakobu** pridejo pod okriljem Sentjakobske podružnice CMD na Črtil-Metodovo nedeljo, 6. julija t. l. v dvorani »Delavskega konsumnega društva« svoj prvi letni nastop s petjem šaljivnih prizori in deklaracijami. Ker je ta prvi javni nastop 120 otrok, ki zahajajo letos v otroški vrt pri Sv. Jakobu, se nadejamo, da obštevno pride množestveno, da si pogleda svoje malčke, za katerih vzgojo in zabavo skrbi med drugimi Sentjakobska podružnica CMD.

**Dramatična predstava pri Sv. Ivanu.** Opozorjamo vse, ki poznajo potrebo našega časa, na dramatično predstavo pri Sv. Ivanu, ki jo v nedeljo, ob 19 in pol priredi društvo »Ljudski oder«. Že kakovost prireditve nam kaže jasno, kakšna je naloga, ki si jo je nadelo to kulturno društvo; izbira igre in moči, ki jo bodo proizvajale, pa nam lan-

sijo, da bo umetniškega užitka dovolj. Beležimo z zadoščenjem, da bo igrali »Cast«, to veliko Sudermannovo delo, ki je bilo že na repertoarju vseh večjih evropskih odrov in zahteva dobrih moči, sami domači igralci. Igra se je že igrala v tržaškem slovenskem gledališču pred par leti ter dosegla najlepši uspeh. Zato smo tudi prepričani, da si jo naše občinstvo sedaj še to bolj želi ogledati.

**Iz Jelšan nam pišejo:** Vse, kar je prav, ali tudi ples ima svoje meje. Tudi v naše občini se prirejajo plesi kar se da. Mladina bi kar gonorela. V vsaki vasi in sicer vsako nedeljo, da se celo med tednom, kar na dveh, treh krajih rajanje. Pa v kakih prostorih! Niti prikladih za gostilniške prostore, pa ples kar po 20 parov, to se pravi, ne ples nega se preriva in se z nim okvarejnim in od drugorodcev importiranim tango-plesom, drgne, ne pa dostojno ples! Mi bi morda kdo oporekal, da sem mladini zavidljiv? Ne, tudi jaz sem mlad in rad plesam, ali kakor sem zgoraj omenil, dostojno! Pošteni osebi se gabi, če gleda tako plesno zabavo. Tako nizko je padla morala tudi že med kmetskimi ljudstvom. Gospodje duhovni pastirji so prej redno s prižnice udarili po plesu in moram opomniti te gospode, da se je prej dostojno plesalo, sedaj pa močke, kot kameni. Ali se mari boje, ker plesu tudi vojaštvo? Kaj se ob tem neha njih pastirovanje? In potem še to pijančevanje, mladine, kakor bi ne bilo potrebno postaviti kam drugam tiste trdo zaslužene lirce, ob tej dragini. Starši, kaj ste ob vsi moči pri svojih otrocih? Naša občina je dobila 1000 lir da naj jih razdeli revnemu ljudstvu. Kje je ta neščina, ko se v naši občini deseterkrat toliko zapije in zapleše v enem tednu?! In teh 1000 lir bo bore malo za to, da bi revnejša družina, tem več trošili po plesih. Ali je občini res toliko za ono pristojbino in ali ni nikake oblasti, da bi to počenje nekoliko omejila? Točko za danes, saj vzelogo ne bo dosti ali nič, ker tako razposajena, kar je dandanes naša mladina, in pa tako nedostopna za kaj pametnega in koristnega, posebno še v naši občini, ni bila še nikdar. — Jelsevec.

**Hrvatski in angleški točaj.** Vsi oni, ki so nehali obiskovati tednje in niso se plačali učnine, so ponovno naprošeni, da store to še tekom tega dneva. — A. M.

**Lov za dezertierjem.** Včeraj okoli 20:30 je videl karabinjer Ladu Bianchi, star 28 let, ki je šel s svojim tovarišem karabinjerjem Ivanom Cerarjem po ulici Crosada, nekakega dezertierja, preoblečenega v civilno obleko. Na poziv, na se ustavi, je dezertier potegnil revolver in trkal usrečih proti karabinjerju. Leto se je brušil krvav na tla, a dezertier se je v vratonem teklu izgnal med ulicami starega mesta. Poklicali so kočijo, ki je odpeljala ranjenega karabinjerja v bolnišnico. Ugotovilo se je, da ima revez dve težki rani: prva mu je prebila desno in levo nogo, a druga mu je šla skozi trebuh. Zdravni d'Este ga je takoj operiral, toda ni upati, da bo revez prebolel. — Dezertier aretiran? Karabinjerji so dezertierja takoj zasledovali, pa so prišli v gostilno »All'Adriatico« v ulici della Loggia, kamor se je haje otekel. Našli so v gostilni nekakega vojaka, ki je rekel, da pripada mornariškemu oddelku za obrambo Benetk. Ime da mu je Josip. Pedrozzi. Toda karabinjerji se niso zadovoljili z izpovedanjem. Odgnali so možakarju mornarsko obleko, pod katero se je prikazala — civilna. Pogledali so mu v obraz: možakar si je v naglici pristrigal s škarkari brke. Pogledali so po podu: pod mizo se je nahajal nabasani revolver. Vse njegovo izgovarjanje mu ni koristilo. Karabinjerji so ga vzeli sobot. Za vsak slučaj so povabili tudi natakarcia meko Matildo Kocjančič in gospodarjevega brata Josipa De Luca, naj jih spremita. Mornarjaj se vedno, čeravno mu govore nasproti očiti dokazi.

**Prišla je na led.** Pri g. Mariju Polaccu so bili že trkar čudni gosti, ki so mu pri vsakem »obisku« nekaj odnesli. Včeraj ob 13:30 pa pride k njemu neka žena, ki mu ponudi nekaj čevljev na prodaj. Polacco ni kazal posebne volje, toda končno ji je vendar rekel, naj mu jih prinese. Ženica je vsa vesela odšla, takoj za njo pa tudi Polacco. Toda različna so bila njuna pota! Ženica je hitela po čevljih, a trgovec po — karabinjerje.

Popoldne je ženica z veseljem obrazom vstopila k Polaccu. Kako bi ne! Sprejela jo je mož, ki je imel na hrbtu — 60 parov čevljev! Celo nasmešnila se je prijaznim karabinjerjem, ko so »velikodušno« odvezli možu težko breme, in ko jo je karabinjer prijel blubezalvo pod roko. So res čudni fantje! si je mislila, toda ne dolgo, ker je kmalu in naganila, za kaj da pravzaprav gre. Čez nekaj minut se je nahajala na policijski postaji, kjer se je ugotovilo, da so bili čevlji ukradeni v prodajalni Pano. Predvčeršnjim so namreč tatovi prebili zid v čitalnici lista »La Nazione«, ter »pospravili« po omenjeni prodajalni.

## Poretno sodišče.

Usodepolni konci.

Včeraj jutraj se je začela razprava proti Rikardu Ptazecu, Mercedu Ceresia in Ivanu Minussiju, ki so obtoženi radi poizkušene tatvine. Porotniki: Oskar Comelli, Josip Mioti, Ivan Hermanstorfer, Karel Rusca, Oskar Dinon, Viktor Rochelli, Matej Malusa, Herman Teuschl, Franc Vidrich, Karel Fogolin.

Predsednik sodišča: svetnik Šbisa; volanta: svetnik Farfoglia in dr. Segnan; drž. pravdnik dr. Zumihi; branitelji dr. Robba.

Obtožnica:

Rikard Ptacek, sin Ivana in pok. Alojzije, roj. v Trstu dne 24. marca 1896 in sem pristojen, katolik, neženjen, delavec, zna pisati in čitati, brez imetja, še ne kaznovan; Mercedo Ceresia, hči Karla in Evgenije roj. Krizek, roj. v Trstu dne 17. aprila 1901 in sem pristojna, katolikinja, neporočena, dinarica, zna čitati in pisati, brez imetja, še ne kaznovana; Ivan Minussi, sin Domenika in pok. Frančiške roj. Chiarego, rojen v Trstu dne 11. dec. 1894 in sem pristojen, katolik, neženjen, mehanik, zna čitati in pisati, brez imetja, že kaznovan, — se obtožujejo:

Rikard Ptacek in Mercedo Ceresia, zaposlena pri specijalski tržnici »Balkan«, da sta dne 13. julija 1918 zvečer skrila v skladišču omenjene tržnice, ki se nahaja na obrežju Orumula, ter razbila šipo na shrambi in vzela 1042 vitlov konca, ki se je nahajal v 5 vrečah. Ptacek ga prenese k oknu proti ulici Burlo, — a Ivan Minussi, da je po dogovoru, stražil blizu skladišča, da je opozori, če se nevarnost bliža. Tatvina se pa ni posročila, ker je bila krajda zapazena, pa so straže posredovale, preden je bila dokončana. Zagrešili so se torej o §§ 8, 171, 173, 174 II. a. c. 179, a Ptacek in Ceresia tudi o § 176 II. b. c. z., pa so kaznivši v smislu § 179 k. z.

Zaslišanje obtožencev.

Prvi je zaslišal Rikard Ptacek, čedno oblečen mladenci, ki prizna, da je poizkusil krasti spoznamno z drugima dvema. On in Ceresia sta se skrila v skladišču, a Minussi je imel nalogo da lahko začne. Njihov prvi načrt je bil, da ukradejo potirka na vrata, ko so ulice prazne, da se »delo« žive, kjer so trpeli pomankanje.

Predst.: Kam ste se skrili, da pričakujete zgodno priitko? Ob.: V klet.

Predst.: Zakaj pa niste ukradli živež, temveč konce?

Obt.: Živež je bil zaprt z žabico.

Predst.: Toda a Minussijem ste bili vendar dogovorjeni, da na njegov znak razbijejo šipo na shrambi s konci, ne pa z živežem.

Obt.: Naš namen je bil, da ukrademo živež in, ko sva ukradla konce, bi jih bila skoraj nazaj shranila. Ko sva videla, da Minussi ne daje pravih znakov, sva opustila namen, da kradeva. Mercedo Ceresia, lepo dekle, staro 18 let, prizna svojo krivdo in se kesa. Še preden predsednik dokonča svoje vprašanje, odgovori: »Križa sem in se kesam, gospod predsednik. Toda glad me je prisilil na kreh«.

Predst.: Kako ste se dogovorili z Minussijem?

Obt.: Minussi je moral potrkati enkrat na vrata v znak, da ni nevarnosti. Po dokončanem delu bi morali čakati še tri druge udarce, ki bi pomenili, da mu lahko damo plen skozi okno. Teli treh udarcev pa kar ni hotelo biti, in tako sva čakala do zore, ko so nam aretirali. Bržkone Minussi sploh tudi zvečer ni trkal, temveč je kdo obrnil vrata. — Minussi tudi trdi, da so se dogovorili, da ukradejo živež, ki ga je bilo v obilju v skladišču, a oni so trpeli lakoto. Jaz bi bil moral trkati v znak, da je ulica prazna.

Predst.: Torej vi niste sodelovali pri tatvini?

Obt.: Ne. Sprehajal sem se tisti večer s svojo zaročenko po obrežju.

Predst.: Niste šli mimo skladišča?

Obt.: Nisem. In tudi trkal nisem.

Predst.: Kdo je najprej sprožil misel o tatvini?

Obt.: Vsi trije. Kdo bi ne bil padel v izkušnjo, ko bi lačen, kakor mi, videl pred seboj toliko daru božjega.

Predst.: Vaša zaročenka je rekla, da je v ulici del Burlo šla v vhod neke hiše, da si zveže nogavico, a vi da ste ostali zunaj.

Obt.: Ne, v ulici del Burlo si ni vezala nogavice.

Pripoveduje, da živi s svojo sestrično, ki ima 2 otroka. Včeraj da se je hotel vkrcati na parnik »Presidente Wilson«, toda radi razprave da je moral ostati v Trstu.

Prče.

Bivši policijski stražnik Peter Tamaro izpove, da je včeraj zvečer nastopil nočno službo v ul. Lazzaretto. Neki mladenci ga je opozorili, da je slišal sumljiv ropot v skladišču trdnje »Balkan«. Odšel je pred skladišče in kmalu je videl, kako izhajata 2 osebi s plenom. Aretiral ju je.

Predst.: Ste li videli kočijo tam v bližini?

Priča: Bilo je več kočij, toda če je katere čakala na ulici, ne vem.

Emilij Zweiler, ravnatelj v skladišču »Balkan« pripoveduje, koliko blaga je bilo v skladišču in kje je bilo shranjeno. Obtoženci so bili v skladišču že deli časa zaposleni in bi bili še, da se niso ogrešili o svoje dolžnosti.

Drž. pravdnik in branitelj debatirata o veljavi ukradenih reči.

Gisela Minussi, ločena od moža, je obtoženceva prižetnica.

Predst.: Vi ste izjavili preiskovalnemu sodniku, da ste si blizu ul. del Burlo vezali nogavico.

Priča: Preiskovalni sodnik me je vprašal, če sem si vezala nogavico v ul. del Burlo. Odgovorila sem mu, da če se nahajal ul. del Burlo med gostilno, kjer sva bila z obtožencom tisti večer, in kavarno, da sem si vezala nogavico v tej ulici. Jaz ne znam za vsako posamezno ulico, kako se klee.

Predst.: Pravite, da vaš bratranec ni trkal na vrata skladišča.

Priča: Ne, ni trkal.

Predst.: Vi imate 2 otroka. Ali sta ta otroka vašega moža, ali pa vašega sedanjega »zaročenca«?

Priča: Otroka sta mojega moža, toda oče ima je obtoženec, ker edino le on skrbi za nas tri.

Predst.: Zakaj ne živite s svojim možem?

Priča: Ker je nesramnež. Zahtevala sem celo ločitev.

Predsednik javi, da se priča Anton Pavlovič, bivši polic. nadzornik, nahaja v Jugoslaviji in da je Jakob Vinz, zaposlen pri tržnici »Balkan«, umrl.

Sodišče se umakne, da predloži porotnikom vprašanje.

Porotnikom so bila predložena tri glavna vprašanja, s katerimi je sodišče vprašalo, če so leti obtoženci krivi poizkušene tatvine.

Državni pravdnik pričuje vsem trem vprašanjem in poziva porotnike, naj obsojijo obtožence, da se reši javnost vedno naraščajočih zločinov. Izključuje, da bi Minussi ne bil sodeloval pri tatvini.

Branitelj dr. Robba opisuje lakoto, ki je vladala takrat v Trstu in trdi, da je lakota, edino lakota pristila mlade obtožence na njih prvi greh. Prosi porotnike, naj se vendar usmilijo ubogih žrtev, ki so itak že mesec dni v zaprtju, in naj jih ne obsojijo.

Predsednik javi, da se razprava nadaljuje ob 17:30.

**Popoldanska razprava.** Ob 17:30 se zopet začne razprava. Predsednik pozove porotnike, naj se umaknejo, da izrečejo obsodbo.

Oproščeni.

Cez pol ure pridejo porotniki in njihov predsednik prečita sklep, s katerim se zanikajo vsa vprašanja glede obtožencev z 9 glasovi proti 3.

Predsednik da poklicati obtožence, prečita jim obsodbo, s katero se oproščajo ter drži kratek govor: »Vi ste mladi, in to je bil morda vzrok, da so bili porotniki z vami usmiljeni, preusmiljeni. Glejte, da se ne prikazete več v tej dvorani kot obtoženci, ker vas bo v tem slučaju zadela tuja usoda kot danes. Govorim vam kot oče in ne kot sodnik in se oproščam od vas z besedami: Bodite pošteni in delajte«.

Obtoženci se zahvalijo in odidejo ter se izgnajo med množico, ki je napolnila stopnice pričakujoč obsodbe.

Danes se bo vršila razprava proti Massimu Dellagu in Francu Patacchiju, ki sta obdožena tatvine v škodo trgovca Onofrija Perrettija v Pall.

## Borzna poročila.

Trst, dne 26. junija 1919.

Neizpremenjeno. Tečaj:

Cosulich (Austroamericana) 675—695  
Dalmatia (Parobr. dr.) 340—370  
Gerolimes 1650—1700  
Lloyd 1000—1050  
Lussino 1650—1700  
Martiniolich 495—505  
Navigazione Libera Triestina 1650—1700  
Oceania 520—540  
Premuda 600—700  
Tripovich 600—615  
Assicurazioni Generali 16900—17100  
Rimione Adriatica 3050—3200  
Anipela 450—480  
Cement Dalmatia 260—280  
Cement Spalato 360—380  
Krika 375—385  
Cistilnica riza (Pifatura riza) 380—400  
Ladjedelnica v Tržku (Cantiere) 330—350  
Tržaški Tramway 215—225  
Tržaška tvornica oja (Oleifici Triest.) 730—750

Darovi.

— Za uslugu gđ. Anice Martelanc daruje K. S. tržaškemu Sokolu L 50'—. Denar hrani uprava.

## MALI OGLASI

se računajo po 10 stol. beseda. Najmanjša pristojbina L 1'—. Debele črke 20 stol. beseda. Najmanjša pristojbina L 2'—.

**HRANO** dobite dve pošteni osebi. Ul. Boschetto 28, II. 3824

**IZGUBILA** se je na proseški cesti, od Belvederja do Grete, listnica s precejšno svoto denarja in važnimi dokumenti. Pošteni najditelj naj jo odda proti nagradi v ins. odd. Edinosti. 3818

**PRIDNA**, poštna služkinja, ki govori italijanski, dobi takoj dobro službo pri družini 3 oseb. Ul. S. Nicolo 9, III, od 9-11 in 3-6. 3820

**SOBICA**, meblirana, se odda. Ul. Antonio Stopani 5, II. B 118

**MIZARIJI** Domači orehovi podstavki, ameriškanski bukov, jesenov, mahagonijev, brestov in gradonov les se dobi v ul. Bocaccio 16. 3816

**PRAZNA** soba, lepa, zračna, v sredini mesta (I. nadstropje) se odda. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3815

**DEKLE** za vsa hišna dela se išče takoj. Bramlik, Molingrande 38, od 12 do 15. P 198

**NA PRODAJ** ste dve svinji za plemo, vsaka teht. 80 kg. Gostilna Krizmančič, Bazovica 32. 3819

**PRALNICA** na Proseku sprejema perilo. Postrežba točna; cene zmerne. Brišček, Prosek. B 117

**IZKUŠENA** babica sprejema noseče na dom. Ul. Chiozza 50, levo. 3802

**FOTOGRAF A. JERKIC**, Trst, ul. delle Poste št. 10. Gorica, Corso št. 36 na dvorišču. P 1233

## Iščem 2 natakarcia

zmožni tega dela in jezika in 1 sobarico; plača po dogovoru.

—Ho'el ADRIA, Grače, M. Albrecht.

## Proda se hiša v Kopru.

Proda se v Koprui radi selitve 2 nadstropna hiša s sledečimi prostori: 8 sob, 3 kuhinje, 3 hlevi, dvorišče, vrt, vodnjak, kapnica in vodovod.

Hiša se nahaja takoj nad ladjedelnico družstva Daimler, ima lep razgled na morje, pripravnica je za stanovanje, za vsako trgovino in za gostilno.

Cena Lir 100.000.

Kdor namerava kupiti to hišo, si jo lahko ogleda vsaki dan.

Naslov: Franc Vardjan v Koprui Largo porta isolana št. 336.

**ALOGA UR IN ZLATANINE** na veliko izbero se vdobi pri **A. POVH v Trstu** TRG GARIBALDI (BARRIERA) 3.

**JANKO TROŠT — sodni revizor** TRST — ul. ca Risorta št. 5 — Trst.

Izvršuje: vpise izprememb v odboru in trgovinski register, izpremembe pravil, ustavitve in likvidacije zadrug, prireditve finančnih sodeb vseh vrst. Sestava bilanc in revizije računov.

— Posluje v slovenskem in italijanskem jeziku. —

**GUGLIELMO WEISS — Trst.** Javljam svojim cenjenim odjemalcem, da je moja **ZALOGA VINA** v Trstu, ul. Valdirivo št. 23 (telefon 29-78) vedno preskrbljena s najboljšim črnim in belim italijanskim vinom, katero prodajam po konkurenčnih cenah, la da sem odprl na Božjempolju pri Proseku svojo **PODRUŽNICO**. V tej podružnici se dobiva vino, žganje in peinkovec boljši kup kot v Trstu. Vdani GUGLIELMO WEISS.

**KISOVA KISELINA** — PRVE VRSTE — v originalnih steklenicah od kg netto 40 do 45 kakor tudi od kg 5 naprej se prodaja pri tvrdki N. GRISON, ul. Milano št. 25 (prej via Molino piccolo št. 7.) — Telefon št. 314.

## Klet italijanskih vin

Trst, ulica Pozzo bianco 9 (na dvorišču)

|                   |          |
|-------------------|----------|
| Vino toskansko po | Lir 2.35 |
| „ Puglie I. vrste | „ 3.20   |
| „ „ II. „         | „ 3.—    |
| Marsala           | „ 4.80   |
| Vinski kis        | „ 1.30   |
| Olje Lucca        | „ 5.80   |

## Eno najboljših PIV se toči v hotelu Balkan

**Dr. FRANZUTTI**

ZOBOZDRAVNIK v Trstu, ul. Gioachino Rossini št. 12, vogal ul. delle Poste. Tehniški vodja A. Johnscher, dolgoletni asistent Dr. J. Corneja. — Izdiranje zob brez bolečin. Plombiranje. Umetni zobje.

Oglase in osmrtnice sprejema fuseratni odd. Edinosti, ulica Sv. Frančiška št. 20, pritličje.

**METLE** iz rižnate slame po L 1.20—1.60—2.— komad Metle iz vrb za vrtove po 70 vin. prodaja

tvrdka **RUGGERO GAMBEL** Skladišče v Trstu, ul. P. L. Palestina št. 2 (vogal ul. Coroneo). Tel. 2403

**JADRANSKA BANKA** Deln. glav. K 30.000.000, Reserve K 8.500.000 Centrala: T237

Via Cassa di Risparmio 5 — Via S. Nicolò 9 Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Zadar Ekspozitura: Kranj.

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče poste **Sprejema vloge**